

XIII KONKURS WIEDZY OBYWATELSKIEJ I EKONOMICZNEJ

TEST ETAPU REJONOWEGO, 11 STYCZNIA 2016 R.

ARKUSZ ZADAŃ

1. Sprawdź, czy arkusz z zadaniami zawiera 6 stron.
2. Masz 75 minut na rozwiązanie zadań i przeniesienie odpowiedzi na kartę odpowiedzi. Ocenie podlega tylko karta odpowiedzi.
3. Rozwiąż zadania na podstawie informacji zawartych w materiałach zamieszczonych w tym arkuszu oraz źródłach wskazanych w zakresie wymagań konkursowych. O ile nie jest powiedziane inaczej, podane polecenia dotyczą Polski.
4. W każdym zadaniu zaznacz tylko jedną odpowiedź. Zanim to zrobisz, przeanalizuj wszystkie podane odpowiedzi i zwróć uwagę, aby zaznaczyć najpełniejszą z nich.
5. Prawidłową odpowiedź zaznacz poprzez dokładne zamalowanie kratki wg wzoru. Np. gdy wybrałeś A:

1. A B C D

6. Jeśli pomylił się, błędne zaznaczenie zakreśl kółkiem i zamaluj inną odpowiedź:

1. A B C D

Zwróć uwagę, żeby kółko nie wkraczało w obręb kraterki innego zadania. Błędna odpowiedź możesz poprawić tylko raz (w jednym zadaniu może być tylko jedno kółko). W innym wypadku otrzymasz 0 punktów za zadanie.

Zadanie 1. (0-1)

Wskaż organy, o których mowa w poniższych fragmentach Konstytucji.

(1) może podjąć uchwałę o stanie wojny jedynie w razie zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umów międzynarodowych wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji. (Art. 116. ust. 2.)

W czasie pokoju (2) sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi za pośrednictwem (3). (Art. 134. ust. 2.)

Organem doradczym (2) w zakresie wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa jest (4). (Art. 135.)

Źródło: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htmz> dn. 03.11.2015.

- A. 1 - Minister Obrony Narodowej, 2 - Prezydent RP, 3 - Sejm, 4 - Rada Bezpieczeństwa Narodowego
B. 1 - Prezydent RP, 2 - Minister Obrony Narodowej, 3 - Rada Bezpieczeństwa Narodowego, 4 - Sejm
C. 1 - Rada Bezpieczeństwa Narodowego, 2 - Minister Obrony Narodowej, 3 - Sejm, 4 - Prezydent RP
D. 1 - Sejm, 2 - Prezydent RP, 3 - Minister Obrony Narodowej, 4 - Rada Bezpieczeństwa Narodowego

Zadanie 2. (0-1)

18 września 2014 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie znowelizowanej ustawy Prawo o zgromadzeniach. W wyroku tym wskazano, że wiele zapisów tej ustawy ogranicza prawa i wolności obywatela zapisane w Konstytucji. Czy ustawodawca miał prawo odwołania się od orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w tej sprawie?

- A. tak B. nie

Zadanie 3. (0-1)

Jednym z pomysłów na zmianę w ustawie Prawo o zgromadzeniach, o której mowa w zadaniu 2., było zakazanie uczestnikom zgromadzeń publicznych zakrywania twarzy. Pomysł ten wzbudził wiele kontrowersji. Wskaż, z konfliktem których z poniższych wartości związany byłby zakaz zakrywania twarzy w trakcie zgromadzeń.

1. bezpieczeństwo publiczne
2. funkcja opiekuńcza państwa
3. wolność sposobu wyrażania swoich poglądów
4. wolność zrzeszania się
- A. 1, 3 B. 1,4 C. 2, 3 D. 2, 4

Zadanie 4. (0-1)

Konstytucja RP gwarantuje pracownikom prawo do dni wolnych od pracy. Do której grupy praw obywatelskich zapisanych w II Rozdziale Konstytucji zalicza się ww. prawo?

- A. prawa osobiste B. prawa socjalne C. prawa polityczne D. prawa kulturalne

Zadanie 5. (0-1)

W wielu krajach demokratycznych obowiązuje tzw. zasada incompatibilitas, zgodnie z którą ogranicza się możliwość łączenia funkcji publicznych. Dzięki temu unika się sytuacji, w której władza skupiona jest w rękach jednostki. W stosunku do których funkcji w Polsce ta zasada nie obowiązuje?

- A. senator i prokurator
- B. Prezydent RP i minister
- C. poseł i Prezes Rady Ministrów
- D. poseł i Prezes Narodowego Banku Polskiego

Zadanie 6. (0-1)

W gminie Wosowo spalił się most, który 20 lat temu został wybudowany ze środków samorządowych. Ponieważ w ostatnich latach most stał się częścią drogi krajowej, rada gminy uznała, że za odbudowę mostu odpowiada administracja rządowa. Ta z kolei jest odmiennego zdania. Jaki podmiot, w świetle obowiązującego prawa, powinien rozstrzygnąć ten spór?

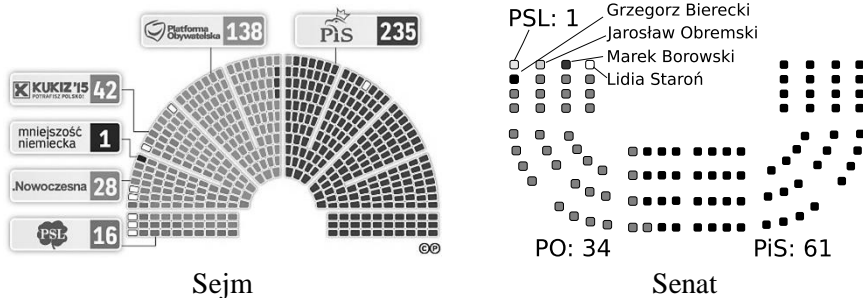
- A. Sąd Najwyższy
- B. sąd powszechny
- C. sąd arbitrażowy
- D. sąd administracyjny

Zadanie 7. (0-1)

Pani Monika zdecydowała, że nie chce pracować do 67 roku życia i w wieku 60 lat zrezygnowała z pracy. Nie pobiera przy tym żadnych świadczeń od państwa ani nie poszukuje pracy. Na podstawie tego opisu można stwierdzić, że pani Monika jest:

- A. bezdomną
- B. bezrobotną
- C. bierną zawodowo
- D. aktywną zawodowo

Zapoznaj się z poniższymi grafikami, a następnie rozwiąż zadania 8-10.

Źródło: Rzeczpospolita, PKW z dn. 11.11.2015 r.

Zadanie 8. (0-1)

Wskaż, czy poniższe zdanie jest prawdziwe.

Odsetek mandatów danego ugrupowania w Sejmie jest równy wynikowi procentowemu tego ugrupowania uzyskanemu w wyborach do Sejmu.

- A. prawda
- B. fałsz

Zadanie 9. (0-1)

Według jakiej ordynacji wyborczej odbyły się wybory do Senatu RP, których rezultat przedstawiono na schemacie powyżej?

- A. większościowej
- B. proporcjonalnej

Zadanie 10. (0-1)

Podczas kampanii wyborczej przed wyborami parlamentarnymi w 2015 roku politycy dwóch ugrupowań - Prawo i Sprawiedliwość oraz Kukiz'15 - zgłaszali konieczność zmian w Konstytucji. Przyjmując jako podstawę obliczeń dane zaprezentowane powyżej, wskaż, czy głosy wszystkich parlamentarzystów wyłącznie tych dwóch partii są wystarczające do zmiany ustawy zasadniczej. Przyjmij, że w głosowaniach biorą udział wszyscy parlamentarzyści.

- A. tak
- B. nie

Zadanie 11. (0-1)

Łukasz Rzepecki (PiS) jest najmłodszym posłem w Sejmie VIII kadencji. Ile lat musiał mieć ukończone Łukasz Rzepecki w dniu wyborów parlamentarnych, aby móc zostać posłem?

- A. 18 lat
- B. 19 lat
- C. 20 lat
- D. 21 lat

Zadanie 12. (0-1)

30 września 2015 r. do Sejmu został skierowany projekt ustawy budżetowej na 2016 r. Wskaż, kto skierował projekt tej ustawy.

- A. Prezydent RP
- B. Rada Ministrów
- C. posłowie klubu PiS
- D. posłowie klubów PO i PSL

Zapoznaj się z poniższymi grafikami i, jeśli będzie to zasadne, wykorzystaj je do rozwiązania zadań 13 i 14.

Ceny z 15:30

Pistacje - 35,5 Pomidory - 21 Ciastka - 12

Umywalki - 8 Swetry - 6,5 Jabłka - 6,5

Muszki - 4 Bakłażany - 3

#bazarek

Tweet 1

Obserwuj

Ceny z #bazarek z 17.30

pistacje 33,5

pomidory 21,5

ciasteczka 11,5

muszki 10

jabłka 7,5

CHF 6,5

umywalki 7

sliwki 1,5

Tweet 2

Obok przedstawiono tweety (wpisy w serwisie ściowym Twitter) dotyczące sondażowych wyników wyborów do Sejmu, które odbyły się 25.10.2015 r.

Źródło: [Twitter](#), #bazarek z dn. 25.10.2015.

Zadanie 13. (0-1)

Wskaż komitet wyborczy, który zgodnie z wynikami opublikowanymi przez Państwową Komisję Wyborczą uzyskał trzecią najwyższą liczbę głosów w wyborach do Sejmu w 2015 r. Zastosuj nazwę przypisaną temu komitetowi w powyższych tweetach.

A. muszki

B. pomidory

C. pistacje

D. ciastka/ciasteczka

Zadanie 14. (0-1)

Dlaczego w powyższych tweetach zamiast nazw komitetów wyborczych użyto określeń „bazarkowych”?

A. z powodu cisy wyborczej

B. z powodu kampanii wyborczej

C. z powodu opóźnień w podawaniu wyników wyborów przez PKW

Zadanie 15. (0-1)

W kampanii wyborczej Prawo i Sprawiedliwość zapowiedziało podwyższenie kwoty wolnej od podatku. Do którego zakresu działań polityki gospodarczej państwa zalicza się podwyższenie kwoty wolnej od podatku?

A. polityki fiskalnej

B. polityki monetarnej

Zadanie 16. (0-1)

Wyobraź sobie, w projekcie nowelizacji ustawy budżetowej zaplanowane wydatki państwa wzrosły względem wcześniejszej wersji budżetu. Jednocześnie, zgodnie z projektem nowelizacji, nie będzie miało to wpływu na wielkość deficytu budżetowego. Czy w projekcie nowelizacji zostały zaplanowane jakieś zmiany względem wysokości wpływów do budżetu?

A. tak, zaplanowano wzrost wysokości wpływów do budżetu

B. tak, zaplanowano spadek wysokości wpływów do budżetu

C. nie, nie zaplanowano jakichkolwiek zmian wysokości wpływów do budżetu

Zapoznaj się z poniższymi danymi i, jeśli będzie to zasadne, wykorzystaj je do rozwiązania zadań 17-19.

	Spżycie ogółem, w tym:	<i>spżycie indywidualne</i>	<i>spżycie publiczne</i>	Inwestycje	Eksport	Import	Inflacja
2013	1 310 mld zł	994 mld zł	302 mld zł	314 mld zł	767 mld zł	735 mld zł	0,9%
2014	1 349 mld zł	1 019 mld zł	316 mld zł	348 mld zł	816 mld zł	794 mld zł	0%

Źródło: GUS, [Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto \(...\), Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 roku.](#)

Zadanie 17. (0-1)

Z przekazów medialnych dotyczących PKB dowiadujesz się często, o ile PKB wzrosło/spadło względem poprzedniego roku. Mając dostęp do szczegółowych danych o strukturze PKB, jak te zaprezentowane w tabeli powyżej, możesz dowiedzieć się, z czego wynikała zmiana PKB w danym roku. Wskaż czynnik, który w największym stopniu przyczynił się do zmiany PKB w 2014 r. względem 2013 r.

A. wzrost importu

B. wzrost eksportu

C. wzrost inwestycji

D. wzrost konsumpcji

Zadanie 18. (0-1)

W 2014 r. zakończono budowę obwodnicy Augustowa. Całkowity koszt rozpoczętej w 2013 r. budowy wyniósł 659 mln zł. W której kategorii wykazanej w powyższej tabeli mieści się budowa obwodnicy Augustowa?

A. import

B. inwestycje

C. spżycie publiczne

D. spżycie indywidualne

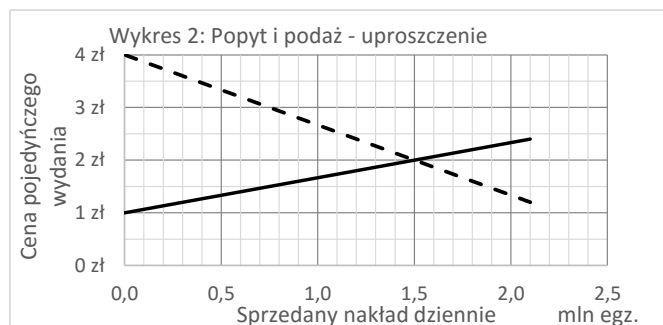
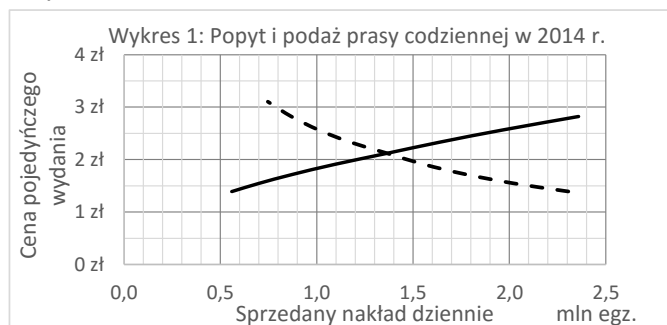
Zadanie 19. (0-1)

W oparciu o którą metodę można obliczyć PKB na podstawie danych przedstawionych w tabeli?

A. dochodową

B. wydatkową

Zapoznaj się z poniższym opisem rynku prasy codziennej i, jeśli będzie to zasadne, wykorzystaj go do rozwiązania zadań 20-27.

Ceny pojedynczego wydania pokazano w kwotach brutto. O ile w treści polecenia nie stwierdzono inaczej przyjmij, że prasa codzienna, wydawana od poniedziałku do soboty, jest dobrem jednorodnym (tj. dla czytelnika nie jest ważne to, jaką gazetę kupi, a to, że będzie to gazeta).

Opracowanie własne, z wykorzystaniem danych Związku Kontroli Dystrybucji Prasy oraz GUS. Powyższa symulacja powstała przy następujących założeniach: dane o faktycznej średniej dziennej sprzedaży prasy codziennej i średniej cenie wydania dotyczą Polski w 2014 r.

Zadanie 20. (0-1)

Zgodnie z prawem popytu i podaży, w jaki sposób na wykresie 1 przedstawiono podaż prasy?

- A. jako linię ciągłą
- B. jako linię przerywaną
- C. jako punkt przecięcia linii ciągłej i przerywanej
- D. prawo popytu i podaży nie pozwala na udzielenie odpowiedzi na to pytanie

Zadanie 21. (0-1)

Ile w 2014 r. wyniosła średnia dzienna sprzedaż prasy codziennej? Odpowiedz na podstawie wykresu 1.

- A. poniżej 1,3 mln egz.
- B. między 1,3 a 1,4 mln egz.
- C. powyżej 1,4 mln egz.

Zadanie 22. (0-1)

Który z poniższych czynników spowoduje, w sposób najbardziej bezpośredni, wzrost podaży dziennika Polska The Times? Przyjmij, że inne czynniki pozostaną bez zmian.

- A. spadek ceny papieru
- B. wzrost dochodów Polaków
- C. wzrost ceny Rzeczypospolitej
- D. przewidywany wzrost czytelnictwa dzienników w przyszłości

Zadanie 23. (0-1)

Dokończ zdanie: „Jeśli cena "Super Expressu" spadłaby, wtedy - przy innych czynnikach bez zmian - ...”

- A. popyt na "Fakt" wzrósłby.
- B. popyt na "Fakt" spadłby.
- C. popyt na "Fakt" nie zmieniłby się.

Zadanie 24. (0-1)

Która strona rynku prasy odnosi większe korzyści z tytułu istnienia tego rynku? Odpowiedz na podstawie wykresu 2.

- A. konsumenci
- B. producenci
- C. obie strony odnoszą takie same korzyści

Zadanie 25. (0-1)

W wyniku zmian demograficznych, emigracji i rewolucji technologicznej, liczba osób skłonnych do kupna prasy codziennej spada. Załóżmy, że liczba osób gotowych do kupna gazet codziennych spadnie w danym okresie o 33%, a inne czynniki nie ulegną zmianie. Co się stanie w tym okresie z ceną równowagi na rynku prasy? Odpowiedz na podstawie analizy wykresu 2.

- A. spadnie
- B. wzrośnie
- C. nie zmieni się

Zadanie 26. (0-1)

Zgodnie z treścią materiału przyjmowaliśmy, że prasa codzienna w Polsce jest dobrem jednorodnym (tj. dla czytelnika nie jest ważne, jaką gazetę kupi, a tylko to, że będzie to gazeta). W tym zadaniu zapomnijmy o tym założeniu. Jaka struktura rynku w rzeczywistości najlepiej opisuje rynek prasy codziennej w Polsce?

- A. oligopol
- B. monopol
- C. konkurencja doskonała
- D. konkurencja monopolistyczna

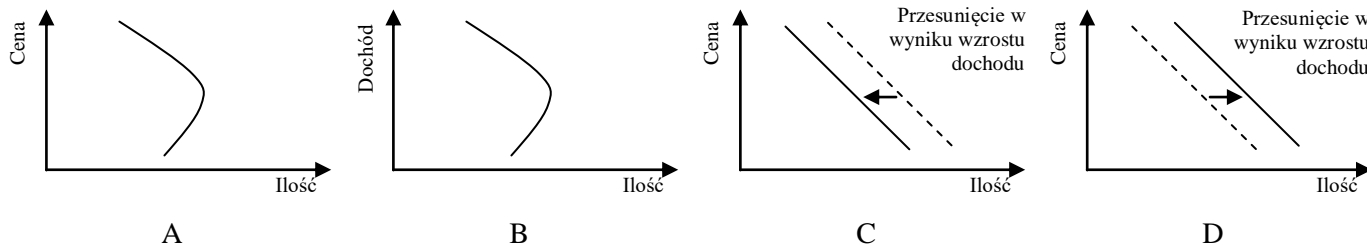
Zadanie 27. (0-1)

Wskaż tytuł prasowy, który zalicza się do segmentu prasy codziennej.

- A. Polityka B. W Sieci C. Wprost D. Gazeta Wyborcza

Zadanie 28. (0-1)

Gdy obywatele zaczynają więcej zarabiać, rezygnują z kupna niektórych towarów na rzecz towarów wyższej jakości (np. zamiast używanych samochodów decydują się na zakup nowych samochodów). W powyższym przykładzie samochody używane są dobrem podrzędnym. Na którym wykresie zaprezentowano popyt na takie dobro?

Na powyższych wykresach liniami przerywanymi oznaczono krzywą przed wystąpieniem zjawiska opisanego na wykresie.

Zadanie 29. (0-1)

Czy prawo zobowiązuje firmy działające w Polsce do prowadzenia działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)?

- A. tak B. nie

Zadanie 30. (0-1)

Wskaż zachowanie konsumentów niezgodne z zasadą zrównoważonej i świadomej konsumpcji.

- A. kupowanie ubrań w sklepie z używaną odzieżą
B. rozdawanie przez sklep darmowych plastikowych reklamówek
C. stosowanie produktów chemicznych testowanych na zwierzętach
D. dojeżdżanie do szkoły komunikacją publiczną, a nie samochodem

Zadanie 31. (0-1)

Melissa Fleming w trakcie swojego wystąpienia na konferencji TED przywołuje przykłady migrantów, m.in. historię Hany'ego. Z jakich powodów Hany i inne osoby wymienione przez M. Fleming wyemigrowały?

- A. naukowych B. ekonomicznych C. środowiskowych D. związanych z bezpieczeństwem

Zadanie 32. (0-1)

W której kategorii pomocy międzynarodowej mieszczą się działania, na które, zdaniem Melissy Fleming, przeznaczane jest zdecydowanie zbyt mało środków?

- A. pomoc humanitarna B. współpraca rozwojowa

Zadanie 33. (0-1)

Wskaż, czy poniższe zdanie jest prawdziwe.

Zdecydowana większość uchodźców żyje w krajach wysokorozwiniętych.

- A. prawda B. fałsz

Zadanie 34. (0-1)

Wskaż, czy poniższe zdanie jest prawdziwe.

Polska ma prawo weta na sesjach Rady Bezpieczeństwa ONZ.

- A. prawda B. fałsz

Zadanie 35. (0-1)

W swoim wykładzie Thomas Piketty wskazuje, że od początku XX wieku zarówno w Stanach Zjednoczonych jak i w Europie koncentracja majątku jest większa niż koncentracja dochodów. Co to oznacza?

- A. Większe nierówności społeczne dotyczą dochodów niż posiadanego majątku.
B. Większe nierówności społeczne dotyczą posiadanego majątku niż dochodów.

Zadanie 36. (0-1)

Maria chciałaby mieszkać w kraju o niewielkim stopniu nierówności ekonomicznych i jednocześnie niskich podatkach. Który z poniższych krajów spełniłby jej oczekiwania w najwyższym stopniu?

- A. Szwecja B. Japonia C. Stany Zjednoczone

Zadanie 37. (0-1)

Które z poniższych zdań dotyczy wenezuelskiej gospodarki? Odpowiedź oprzyj na treści audycji „Raport o stanie świata”.

- A. Największym źródłem wpływów do budżetu Wenezueli są środki ze sprzedaży surowej ropy.
B. W związku z brakiem środków finansowych na import towarów, wiele produktów spożywczych i chemicznych jest niedostępnych w Wenezueli.
C. Mimo braku własnych rafinerii oraz konieczności kupowania benzyny przez państwo od prywatnych przedsiębiorców, benzyna w Wenezueli należy do najtańszych na świecie, ponieważ jest dotowana przez rząd.
D. Wszystkie z powyższych zdań dotyczą gospodarki Wenezueli.

Zadanie 38. (0-1)

Wskaż, czy poniższe zdanie jest prawdziwe. Odpowiedź oprzyj na treści audycji „Raport o stanie świata”.

W pięcioletnim planie gospodarczym Chin, który ma zostać przyjęty w roku 2016, działania mające na celu ochronę klimatu odgrywają marginalną rolę.

- A. prawda B. fałsz

Zadanie 39. (0-1)

W grudniu 2015 r. odbyła się konferencja klimatyczna ONZ. Konferencji tej towarzyszyły liczne demonstracje, których uczestnicy postulowali konieczność podjęcia szybkich działań na rzecz ochrony klimatu. Przyjmując, że manifestacja uwieczniona na poniższym zdjęciu odbyła się w mieście, w którym zorganizowana została konferencja ONZ, wskaż miasto, w którym spotkali się demonstranci pokazani na poniższym zdjęciu.

Źródło: <http://i.huffpost.com/gen/3800734/images/o-COP21-PROTEST-facebook.jpg> z 15.12.2015.

- A. Kioto B. Rzym C. Paryż D. Bruksela

Zadanie 40. (0-1)

12 grudnia 2015 r. zakończyła się konferencja klimatyczna ONZ wspomniana w zadaniu 39. Przedstawiciele niemal 200 krajów przyjęli porozumienie końcowe. Które z poniższych stanowisk jest zgodne z treścią tego porozumienia?

- A. Należy ograniczyć poziom emisji gazów cieplarnianych.
B. Należy utrzymać wzrost globalnych średnich temperatur na poziomie mniejszym niż o 2 stopnie Celsjusza w stosunku do epoki przedindustrialnej.
C. Kraje o wyższym poziomie rozwoju gospodarczego zobowiązały się do poniesienia większych kosztów realizacji porozumienia niż kraje rozwijające się.
D. Wszystkie powyższe stanowiska są zgodne z treścią porozumienia z konferencji klimatycznej ONZ w Paryżu.

Zad.	Odp.	Umiejętności	Wiadomości	Źródła	Komentarz
1.	D	odtworzenie posiadanych informacji;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Konstytucja RP, art. 116, 134, 135.;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ odpowiedź ta jest zgodna z zapisami Konstytucji RP.
2.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Konstytucja RP, art. 90 ust. 1.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie z Konstytucją "Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne".
3.	A	interpretowanie; łączenie;	sposoby wpływu na decyzje władz; postawa obywatelska; prawa obywateli w stosunku do organów władzy/urzędów;	Przekazy medialne.;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ zakrywanie twarzy wywołuje konflikt związany z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom przez państwo (np. możliwości identyfikacji sprawców przestępstw, które popełnione zostaną podczas zgromadzenia) a wolnością obywateli do posiadania własnych poglądów i wolności wyboru środków (sposobów) ich wyrażania.
4.	B	wskazywanie przykładów;	prawa i obowiązki obywatelskie;	Konstytucja RP: art. 59, 64, 66.;	Odpowiedź A jest błędna, ponieważ prawo do dni wolnych od pracy nie należy do wolności i praw osobistych, które są określone w Rozdziale II Konstytucji od art. 38 do art. 56. Odpowiedź B jest prawidłowa ponieważ tak stanowi art. 66 ust. 2 Konstytucji. Odpowiedź C jest błędna, ponieważ prawo do dni wolnych od pracy nie należy do wolności i praw politycznych, które są określone w Rozdziale II Konstytucji od art. 57 do art. 63 Odpowiedź D jest błędna, ponieważ prawa kulturalne są wymienione w art. 70, 73 Konstytucji.
5.	C	odtworzenie posiadanych informacji;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Konstytucja RP, art. 103, 108, 132.;	Odpowiedź C jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem "Mandatu posła nie można łączyć z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i ich zastępców, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Zakaz ten nie dotyczy członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej".
6.	D	odtworzenie posiadanych informacji;	znajomość obowiązującej Konstytucji RP;	Konstytucja RP, art. 166.;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem "Spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej rozstrzygają sądy administracyjne".
7.	C	nazywanie;	Gospodarka w skali makro – wzrost gospodarczy, rynek pracy i inflacja: bezrobocie (stopa bezrobocia a siła robocza);	KOSS cz. 2., s. 173;	Odpowiedź B jest błędna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, "Bezrobotny to osoba zdolna i gotowa do podjęcia pracy, ale niewykonywająca pracy zarobkowej." Pani Monika nie poszukuje pracy, więc nie może być uznana za bezrobotną. Odpowiedź C jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, osoby niepracujące oraz nieposzukujące pracy są zaliczane do grona osób biernych zawodowo.
8.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Przekazy medialne.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ wyniki wyborów są jedynie podstawą do przeliczenia liczby mandatów, a nie bezpośrednio wskazują odsetek mandatów (przykładowo w wyborach na Prawo i Sprawiedliwość oddano 37,58% głosów, a posłowie tego ugrupowania stanowią ponad 50% składu Sejmu). Ponadto należy pamiętać o progach wyborczych - 5% i 8% - które powodują, że niektóre komitety wyborcze oraz koalicyjne komitety wyborcze nie uzyskują mandatów w Sejmie, mimo że oddano na nie głosy.

Zad.	Odp.	Umiejętności	Wiadomości	Źródła	Komentarz
9.	A	odtworzenie posiadanych informacji;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	KOSS cz. 2.: s. 29;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, "W Polsce charakter większościowy mają wybory do Senatu."
10.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze w Polsce i na świecie z okresu od 1 września 2015 r.;	Konstytucja RP, art. 235.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, "Ustawę o zmianie Konstytucji uchwała Sejm większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz Senat bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów." W Senacie senatorowie związani z PiS reprezentują ponad połowę senatorów, w związku z czym PiS samodzielnie spełnia powyższy warunek. W Sejmie aby mieć pewność, że jest możliwe uchwalenie ustawy o zmianie Konstytucji konieczne jest uzyskanie głosów 307 posłów (2/3 z 460). Wszyscy posłowie PiS i Kukiz'15 mają 277 mandatów, zatem liczbę niewystarczającą.
11.	D	wskazywanie zależności;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Konstytucja RP, art. 99.;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, "Wybrany do Sejmu może być obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 21 lat."
12.	B	wskazywanie przejawów;	organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej: zadania, kompetencje, skład i cechy członków, zasady wyboru, sposoby działania i przypadki zakończenia sprawowania funkcji, odpowiedzialność;	Konstytucja RP, art. 221.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, "Inicjatywa ustawodawcza w zakresie ustawy budżetowej, ustawy o przewidywanym budżetowym, zmiany ustawy budżetowej, ustawy o zaciąganiu długu publicznego oraz ustawy o udzielaniu gwarancji finansowych przez państwo przysługuje wyłącznie Radzie Ministrów."
13.	D	interpretowanie;	wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze w Polsce i na świecie z okresu od 1 września 2015 r.;	Przekazy medialne;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ w zamieszczonych tweetach stosowano następujące określenia komitetów wyborczych: PiS – pistacje, PO – pomidory, Kukiz '15 – ciastka lub ciasteczka, Nowoczesna – swetry lub CHF, PSL – jabłka, Zjednoczona Lewica – umywalki, Korwin – muszki, Razem – śliwki lub bakłażany. Zgodnie z oficjalnymi wynikami wyborów, trzeci rezultat osiągnął ruch Kukiz '15.
14.	A	uogólnianie;	wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze w Polsce i na świecie z okresu od 1 września 2015 r.;	Przekazy medialne;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ w trakcie ciszy wyborczej zakazane jest publikowanie sondaży poparcia dla partii politycznych. Zamieszczone tweety są próbą ominięcia tego zakazu poprzez zastąpienie nazw partii przedmiotami wzbudzającymi skojarzenia z właściwymi komitetami wyborczymi. Odpowiedź B jest błędna, ponieważ w zamieszczonych tweetach nie ma elementów buntu przeciw kampanii wyborczej. Odpowiedź C jest błędna, ponieważ zamieszczone tweety zostały opublikowane przed godziną zamknięcia lokali wyborczych w dniu wyborów. Tym samym zostały opublikowane w momencie, w którym zjawisko o którym mowa nie wystąpiło.
15.	A	uogólnianie;	Gospodarka w skali makro – wzrost gospodarczy, rynek pracy i inflacja: inflacja a wzrost gospodarczy: polityka pieniężna i fiskalna;	Khan Academy, seria Polityka pieniężna i fiskalna;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ zmiana w zakresie wysokości podatków / dochodów budżetowych jest elementem polityki fiskalnej, zgodnie z treścią źródła (patrz: 7'20" do końca).
16.	A	odtworzenie posiadanych informacji;	budżet gminy (sposób przyjmowania, dochody, wydatki); dług publiczny;	Przekazy medialne;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ deficyt jest różnicą pomiędzy wysokością wydatków a wysokością dochodów. Wobec powyższego jeśli wielkość deficytu pozostaje bez zmian, a wielkość wydatków rośnie, również wielkość wpływów do budżetu musi wzrosnąć.
17.	A	selekcjonowanie;	Gospodarka w skali makro – wzrost gospodarczy, rynek pracy i inflacja: ruch okrężny dóbr, usług i płatności oraz obliczanie PKB metodą dochodową i wydatkową;	Khan Academy, nagranie Spojrzenie na PKB z perspektywy dochodu i wydatków;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ największa różnica pomiędzy wysokością pozycji wskazanych w odpowiedziach w 2013 i 2014 r. dotyczy importu.

Zad.	Odp.	Umiejętności	Wiadomości	Źródła	Komentarz
18.	B	interpretowanie;	Gospodarka w skali makro – wzrost gospodarczy, rynek pracy i inflacja: składniki PKB;	Khan Academy, nagranie Przykłady rozliczania PKB;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie z przekazem zawartym w źródle, wydatki na dobra trwałe, w szczególności wydatki budowlane, zalicza się do inwestycji. Odpowiedź C jest błędna, ponieważ spożycie oznacza w zamieszczonej tabeli konsumpcję, czyli wydatki na potrzeby bieżące. Konsumpcją publiczną jest np. zapewnianie systemu edukacji, ochrony zdrowia, funkcjonowanie urzędów.
19.	B	uogólnianie;	Gospodarka w skali makro – wzrost gospodarczy, rynek pracy i inflacja: ruch okrężny dóbr, usług i płatności oraz obliczanie PKB metodą dochodową i wydatkową;	Khan Academy, nagranie Spojrzenie na PKB z perspektywy dochodu i wydatków;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ w tabeli przedstawiono dane o wydatkach ponoszonych na poszczególne rodzaje dóbr, a nie o dochodach (pensjach, dochodach z kapitału) uzyskiwanych przez poszczególne grupy podmiotów gospodarczych.
20.	A	wskazywanie przejawów;	Działanie rynku: popyt/podaż a wielkość popytu/podaży;	Khan Academy, seria Krzywa popytu;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ zgodnie z prawem podaży, wielkość podaży na dobro powinna rosnąć wraz ze wzrostem ceny. Taką relację przedstawia linia ciągła.
21.	B	odczytywanie podanych informacji;	Działanie rynku: równowaga rynkowa;	Materiał źródłowy;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ dzienna sprzedaż prasy wyniosła między 1,3 a 1,4 mln egz. (w tym miejscu przecinają się krzywe popytu i podaży).
22.	A	wskazywanie skutków;	Działanie rynku: czynniki wpływające na popyt i podaż;	Khan Academy, seria Krzywa podaży;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ podana odpowiedź jest przykładem zmniejszenia kosztów jednostkowych, co przekłada się na przesunięcie w prawo krzywej podaży (tj. wzrost podaży). Odpowiedź B jest błędna, ponieważ wzrost dochodów konsumentów jest czynnikiem wpływającym na popyt, a nie na podaż. Odpowiedź C jest błędna, ponieważ zmiana cen produktów substytucyjnych wpływa na popyt na dobro, a nie na jego podaż. Odpowiedź D jest błędna, ponieważ podany czynnik nie wpływa na podaż z uwagi na charakter dobra, jakim jest dziennik (nie jest to wyczerpywany zasób, ale coś powstającego co dzień od nowa).
23.	B	wskazywanie skutków;	Działanie rynku: dobra substytucyjne i komplementarne;	Khan Academy, seria Krzywa popytu;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ Fakt i Super Express są przykładami dóbr substytucyjnych: oferują bardzo podobną zawartość (zaspakajają podobne potrzeby) w innym „opakowaniu”. Dla dóbr substytucyjnych zmiana ceny jednego dobra wpływa na całą krzywą popytu na drugie dobro. W praktyce oznacza to, że część czytelników gazety, której cena została podwyższona, zaprzestała by kupowania gazety z nową ceną i rozpoczęła kupowanie gazety konkurencji.
24.	A	porównywanie;	Działanie rynku: nadwyżka konsumenta/producenta;	Khan Academy, seria Konsument i nadwyżka producenta;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ miarą korzyści konsumentów i producentów (wydawców) jest - odpowiednio - nadwyżka konsumenta i nadwyżka producenta. W niniejszym zadaniu nadwyżka konsumenta jest polem powierzchni trójkąta wyznaczonego przez: od lewej - oś ceny układu współrzędnych, od dołu - linię jednolitej ceny rynkowej (linię równoległą do osi poziomej, przecinającą oś pionową na wysokości ceny rynkowej), od prawej/góry - krzywą popytu. Pole tego trójkąta wynosi 1,5 mln zł ($0,5 * 2 * 1,5$). Nadwyżka producenta jest wyznaczona przez pole trójkąta wyznaczonego przez: od lewej - oś ceny układu współrzędnych, od góry - linię jednolitej ceny rynkowej, od prawej/dołu - krzywą podaży. Pole tego trójkąta wynosi 0,75 mln zł ($0,5 * 1 * 1,5$).
25.	A	wskazywanie zależności;	Działanie rynku: równowaga rynkowa;	Khan Academy, nagranie Opodatkowanie i bezzwrotna strata społeczna;	Odpowiedź A jest poprawna, ponieważ przy dotychczasowej cenie rynkowej (2 zł), wielkość popytu wyniesie 67% z 1,5 mln (= ok. 1 mln egz.). Przy cenie 2 zł wielkość podaży jest większa niż 1 mln egz. (wynosi 1,5 mln egz.). W związku z tym na rynku występuje nadwyżka, która – w wyniku gry rynkowej popytu i podaży – będzie skutkowałą spadkiem ceny poniżej 2 zł.

Zad.	Odp.	Umiejętności	Wiadomości	Źródła	Komentarz
26.	D	interpretowanie;	Działanie rynku: formy rynku;	Khan Academy, seria Pomiędzy idealną konkurencją a monopolem;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ prasa nie jest dobrem jednorodnym (dla czytelnika ważne jest, czy kupi Rzeczpospolitą czy Super Express) - na rynku prasy codziennej można wyróżnić segment prasy brukowej, dzienników opiniotwórczych, prasy sportowej, prasy ogłoszeniowej, prasy ekonomicznej, prasy branżowej. Jednocześnie liczba wydawców jest względnie duża i żaden z nich nie ma przeważających udziałów w rynku, co uniemożliwia powstanie oligopolu.
27.	D	wskazywanie przykładów;	podmioty działające w sferze publicznej (zadania, formy działania, przykłady);	Przekazy medialne;	Odpowiedź A, B i C są błędne, ponieważ wymienione w nich tytuły są tygodnikami. Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ Gazeta Wyborcza jest dziennikiem, wydawanym od poniedziałku do soboty.
28.	C	wskazywanie przejawów;	Działanie rynku: dobra normalne i podrzędne;	Khan Academy, seria Krzywa popytu;	Odpowiedź A jest błędna, ponieważ wykres nie przedstawia wpływu dochodu na zmianę popytu. Na wykresie przedstawiono niestandardową krzywą popytu, charakterystyczną dla dóbr Giffena, tj. taką, przy której spadek wielkości popytu (a nie samego popytu) następuje w wyniku spadku ceny. Odpowiedź B jest błędna, ponieważ wykres nie przedstawia popytu (który jest zależnością ilości i ceny): przedstawia krzywą Engla, tj. zależność ilości i dochodu. Odpowiedź C jest poprawna, ponieważ dobro podrzędne to z definicji taki produkt, na który popyt spada wraz ze wzrostem dochodu. Na wykresie zaprezentowano przesunięcie krzywej popytu (czyli zmianę popytu) w wyniku zmiany dochodu. Ponieważ przy każdej cenie konsument kupi mniej towaru niż przy poprzedniej krzywej popytu, mamy do czynienia z jego spadkiem.
29.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Warunki życia i rozwój: sposoby poprawy warunków życia (pomoc humanitarna, współpraca rozwojowa, mikrokredyty);	Edukacja globalna z klasą, Etyka w biznesie międzynarodowym, s. 2, 5.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR) jest dobrowolnym uwzględnianiem interesów społecznych i ochrony środowiska na etapie tworzenia koncepcji działalności firmy.
30.	C	odtworzenie posiadanych informacji; wskazywanie przykładów;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI);	Edukacja globalna z klasą, Wybory konsumenckie a zużycie energii, s. 2.;	Odpowiedź C jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem przykładem świadomej postawy konsumenckiej jest kupowanie produktów nietestowanych na zwierzętach. Pozostałe odpowiedzi są błędne, ponieważ są przykładami świadomej konsumpcji (kupowanie ubrań w sklepie z używaną odzieżą oraz korzystanie z komunikacji publicznej) lub nie są przykładem działania konsumenta (rozdawanie reklamówek za darmo).
31.	D	uogólnianie;	Migracje: przyczyny migracji;	Edukacja globalna z klasą, Migracje na świecie;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ zgodnie z wypowiedzią Melissy Fleming, "pewnego dnia stało się coś strasznego. Ciotka, wuj i kuzyn Hany'ego zostali zamordowani we własnym domu, gdy nie chcieli go opuścić. Poderżnięto im gardła. Nadeszła pora ucieczki. Jeszcze tego samego dnia wsiedli do samochodu, Hany ukryty w bagażniku, bo mijali punkty kontrolne z groźnymi żołnierzami. Przekroczyli granicę Libanu, gdzie odnaleźli spokój."
32.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Migracje: opis zjawiska (rodzaje, formy, przebieg, szlaki, pozycja migranta w społeczeństwie, polityka migracyjna); sposoby niwelowania problemu (instytucje wspierające migrantów i przykłady podejmowanych przez nie działań);	TED Pomóżmy uchodźcom rozkwitnąć, a nie tylko przeżyć, m.in. od ok. 15:30.; KOSS cz. 2., s. 98;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ w wielu fragmentach wykładu Melissy Fleming wskazywane jest na konieczność inwestowania w edukację uchodźców, by mogli później wrócić do swoich ojczyzn i odbudowywać swój kraj (tj. wskazuje na zapotrzebowanie na inżynierów, architektów itd.). Ponadto wskazuje, że "Chcielibyśmy pomóc mu [uchodźcy - przy. CEO] iść na studia, by mógł zostać inżynierem, ale nasze fundusze przyznawane są na podstawowe produkty do życia: namioty, koce, materace, zestawy kuchenne, racje żywnościowe i odrobinę lekarstw. Studia to luksus.". Edukacja jest przykładem działań z zakresu współpracy rozwojowej, której celem jest rozwój, a nie zapewnienie podstawowych warunków do życia ludności z terenów dotkniętych np. wojną.
33.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI);demokracja a rozwój;	TED Pomóżmy uchodźcom rozkwitnąć, a nie tylko przeżyć, od ok. 09:10.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem ok. 86% uchodźców żyje w krajach rozwijających się.

Zad.	Odp.	Umiejętności	Wiadomości	Źródła	Komentarz
34.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Współczesne konflikty między- i wewnątrzpaństwowe, terroryzm oraz łamanie praw człowieka: sposoby ograniczania problemu (przez instytucje i państwa, np. ONZ, NATO, przez organizacje pozarządowe);	KOSS cz. 2.: s. 90;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła, Polska nie jest stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ. Jedynie stali członkowie Rady posiadają prawo weta.
35.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI);	TED Kapitał w XXI wieku - nowe przemyslenia, od ok. 04:10.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ wyższy poziom koncentracji czegoś oznacza wyższy poziom nierówności. Ma to związek z definicją koncentracji, która w przypadku majątku określa, jak duża część majątku w danej gospodarce jest w posiadaniu osób najbogatszych (im wyższa, tym większy odsetek majątku w rękach najbogatszych w porównaniu z odsetkiem majątku w rękach najbiedniejszych). Im więcej majątku w posiadaniu najbogatszych, tym większe nierówności społeczne.
36.	B	wskazywanie przykładów;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI); przyczyny konfliktów, terroryzmu i łamania praw człowieka;	TED, Nierówność ekonomiczna szkodzi społeczeństwom;	Odpowiedź A jest błędna, ponieważ względnie niewielki stopień nierówności społecznych w Szwecji jest uzyskiwany poprzez wysoki stopień redystrybucji, tj. wysokie podatki. Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ niewielki poziom nierówności ekonomicznych wśród Japończyków nie jest efektem działania państwa, lecz kultury i poziomu płac (patrz: źródło, 10:00-11:00). Odpowiedź C jest błędna, ponieważ Stany Zjednoczone są krajem o jednym z najwyższych na świecie poziomów nierówności społecznych.
37.	D	odtworzenie posiadanych informacji;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI); przyczyny konfliktów, terroryzmu i łamania praw człowieka;	Polskie Radio Trójka, Raport o stanie świata: z 05.12.2015.;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ zgodnie z treścią źródła "90% dochodów tego państwa [Wenezuela - CEO] to jest sprzedaż surowej ropy" (ok. 22:47), "Paliw po rafinacji Wenezuela nie produkuje, bo nie umie. Ona je kupuje. (...) Benzyna jest tania, najtańsza na świecie. (...) Dlatego że jest dotowana przez ten sam rząd." (ok. 23:14) oraz "Gro żywności Wenezuela importuje, ponieważ „wycięła” swoje własne rolnictwo. Sprowadza żywność. A ponieważ nie ma pieniędzy, bo tylko ma ropę na sprzedaż, to żywności nie ma. Stopień deficytu podstawowych produktów na rynku (...), od środków czystości po żywność, wynosi 40 , już do 50%".
38.	B	odtworzenie posiadanych informacji;	Warunki życia i rozwój: opis zjawiska (rodzaje rozwoju: gospodarczy, społeczny, poziom rozwoju państw, HDI); demokracja a rozwój; sposoby poprawy warunków życia (pomoc humanitarna, współpraca rozwojowa, mikrokrety);	Polskie Radio Trójka, Raport o stanie świata: z 05.12.2015.;	Odpowiedź B jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem "Proszę zajrzeć w plan pięcioletni Chin, który ma być przyjęty w przyszłym roku, jak istotną rolę pełnią tam działania na rzecz ochrony klimatu i powietrza. Bo akurat ochrona powietrza jest tym, co motywuje chińskie władze do podejmowania działań. Chiny borykają się z olbrzymim problemem zanieczyszczenia powietrza. W Pekinie nie da się oddychać bez maski. Są olbrzymie naciski ze strony społeczeństwa, co oczywiście martwi chińską władzę. I w tym planie naprawdę są bardzo ambitne cele dotyczące zwiększenia udziału źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej, zmniejszenia energochłonności na jednostkę PKB i zmniejszenia emisji pyłów, zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych".
39.	C	odtworzenie posiadanych informacji;	wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze w Polsce i na świecie z okresu od 1 września 2015 r.;	Przekazy medialne;	Odpowiedź C jest poprawna, ponieważ konferencja klimatyczna ONZ w roku 2015 odbyła się w Paryżu.
40.	D	odtworzenie posiadanych informacji;	wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze w Polsce i na świecie z okresu od 1 września 2015 r.;	Przekazy medialne;	Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ zgodnie ze źródłem "Celem umowy "jest utrzymanie wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie znacznie mniejszym niż o 2 stopnie Celsjusza w stosunku do epoki przedindustrialnej i kontynuowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur o 1,5 stopnia". Aby osiągnąć ten długoterminowy cel, strony będą dążyć do szczytu emisji gazów cieplarnianych "tak szybko, jak to możliwe", uznając, że zabierze to więcej czasu krajom rozwijającym się. Potem, w drugiej połowie wieku, kraje mają dążyć do zrównoważenia emisji gazów cieplarnianych z ich pochłanianiem." (http://www.rp.pl/Konferencja-klimatyczna-Paryz-2015/151219759-COP21-Jest-porozumienie-Planeta-zwyciezca.html z dn. 13.12.2015).